

Список використаних джерел: 1. Аудиторська палата України: офіційний сайт. URL: <http://apu.com.ua>. 2. Дорош Н. І. Розвиток аудиторської діяльності в Україні в умовах євроінтеграційних процесів. *Економіка*. 2017. № 10. С. 17-23. 3. Звіти Аудиторської палати України до Кабінету Міністрів. URL: <http://www.apu.com.ua/zvit-do-kmu>. 4. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. 5. Слюсаренко В. Є. Аудит: сучасний стан та перспективи розвитку на Україні: монографія. Ужгород, 2018. 200 с. 6. Спілка аудиторів України: офіційний сайт. URL: <http://spilka-audit.org.ua>.

УДК 366.71.078.3(477)

Т. А. Жилич, студентка факультету фінансів та банківської справи

Науковий керівник: **Л. В. Недеря**, канд. екон. наук, доцент кафедри банківської справи
Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ І КОНТРОЛЬ ОПЕРАЦІЙ БАНКІВ УКРАЇНИ

Ключові слова: аудит, внутрішній аудит, аудиторський висновок, контроль кредитних операцій.

Своєрідним індикатором розвитку економічних процесів країни є її банківська система, саме тому їй потрібен захист від різного роду ризиків. Ефективне управління ризиками в банку забезпечується функціонуванням системи внутрішнього контролю, найважливішим елементом якого є внутрішній аудит.

Нині завданням внутрішніх аудиторів є не тільки визначати помилки та похибки в процедурах. Вони можуть оцінювати ступінь впливу помилок на ефективності діяльності банку, більше того, аудитори можуть надавати поради менеджменту банку за для усунення виявлених проблем. Тільки за умови правильного оцінювання ситуації та наявних ресурсів можна вибрати та сформувану стратегію банку на ринку банківських послуг, яка веде до отримання стабільної конкурентної переваги [1, с. 154].

Найприбутковішими операціями в банківському секторі є надання кредитів. Підтвердженням цього є статистичні дані, які розміщуються на вебсайті НБУ. Згідно зі статистичними даними, станом на кінець III кварталу 2019 року процентні доходи банків України становлять 115 477 млн грн, а саме 63 % від всі банківських доходів. А самі кредитні операції становлять близько 60 % усіх операцій банку. Варто зазначити, що кредитним операціям, внаслідок можливості неповернення наданих кредитів, притаманні певні ризики. Саме тому кредитним операціям як об'єкту аудиту потрібно приділяти достатньо уваги [2].

Аудиторська перевірка кредитних операцій повинна містити початкові аудиторські процедури, а саме - перевірку внутрішньої нормативної бази та формування вибірки. У межах початкових аудиторських процедур здійснюється вивчення та аналіз внутрішніх нормативних і розпорядчих документів, що регулюють кредитну роботу банку: положення про кредитування, положення про кредитний комітет і наказ про персональний склад кредитного комітету, положення про визначення фінансового стану позичальника, кредитна політика банку, положення про кредитний відділ.

Вибірка проводиться з урахуванням: кількості кредитних договорів за період, обсягів кредитування за окремими категоріями позичальників, кількості задіяних кредитних рахунків, процентних ставок на кредити, ступеня ризику та рівня забезпеченості кредитів. Наступним етапом є перевірка кредитної справи – це контроль кредитних договорів, застави, гарантії, страхування та бухгалтерського обліку. Також внутрішній аудитор повинен переглянути всі відсоткові доходи – нарахування відсотків, своєчасність їх сплати та їхній облік. Особливу увагу необхідно звернути на погашення кредиту. Не менше важливими є резерви під кредитні ризики. Для аудитора важливими є розрахунок резервів, їх створення, використання та облік. Також треба детально переглянути специфічні кредитні операції такі як овердрафт, факторинг та фінансовий лізинг.

Заключним етапом є підготовка аудиторського висновку (довідки). Вона надається Спостережній Раді та Правлінню банку. У цьому висновку висвітлюються найбільш важливі проблеми, відображається якість системи контролю, надаються рекомендації банку стосовно його поточної діяльності та введення змін для ефективнішого функціонування банку.

Підготовка та написання аудиторського висновку (довідки) потребує таких етапів:

1. Групування та систематизація виявлених відхилень.
2. Узагальнення аудиторської інформації.

В аудиторській довідці повинна міститися інформація неточності, помилки та зловживання, які були виявлені під час проведення відповідних операцій, також слід акцентувати увагу на позитивному досвіді роботи певного підрозділу, який може бути використаним на інших ділянках банку. Варто зазначити причини, які сприяли здійсненню порушень та заходи щодо їх усунення. Керівник служби аудиту підписує аудиторський висновок, який складається з урахуванням нормативно-правових актів Національного банку України.

Служба внутрішнього аудиту повинна здійснювати якісний контроль кредитних операцій, адже аудит охоплює всі етапи процесу кредитування. Саме тому застосовується послідовний підхід для оптимізації здійснення таких операцій.

У сучасних умовах обсяги недоліків порушень та зловживань у банківській сфері є сьогодні суттєвими та зумовили збиткову діяльність багатьох банківських установ, а окремих – банкрутство. За цих умов більшість науковців та практиків переконані, що система внутрішнього контролю та аудиту потребує в деяких напрямках посилення ролі, а в інших – кардинальних змін. З кожним роком збільшується обсяг кредитних операцій, підвищуються ризики, що пов'язані з неповерненням наданих кредитів, тому необхідним є посилення ролі внутрішнього контролю банку, прогресивною формою якого є аудит.

Список використаних джерел: 1. Корпанюк Т. М. Особливості ведення управлінського обліку в комерційних банках України. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 4. С. 154. 2. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://www.bank.gov.ua>.

УДК 657.6(477)

Л. А. Забалдіна, студентка

Науковий керівник: **Л. В. Недеря**, канд. екон. наук, доцент кафедри банківської справи Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Ключові слова: аудит, аудиторська діяльність, міжнародні стандарти аудиту.

Впровадження аудиторської діяльності в Україні зумовлено істотними змінами в економіці країни та необхідністю незалежної об'єктивної думки, щодо господарської діяльності підприємств та правильності ведення їхньої звітності для надання правдивої інформації користувачам та зацікавленим особам на основі якої є можливість прийняти рішення.

Сучасний стан аудиторської діяльності в Україні насамперед характеризується кількістю сертифікованих аудиторів. Згідно з даними, що надає Аудиторська палата України, на початок 2019 року діючий сертифікат мали 2725 осіб, якщо порівнювати з відповідним періодом 2018 року, то частка аудиторів у країні збільшилась на 3 % (на початок 2018 року – 2653 особи). Важливо зазначити, що кількість аудиторів, зареєстрованих у Реєстрі аудиторських фірм та аудиторів, постійно зменшувалась, якщо у 2017 році їхня кількість досягала позначки у 944 од., то наприкінці 2018 року їхня кількість зменшилось до 889 од. (кількість фірм, що надають аудиторські послуги, зменшилась на 41 од. та фізичних осіб-підприємців на 14 од.). [1]. Треба зауважити, що аудитором, якому надається можливість здійснювати обов'язковий аудит фінансової діяльності, що становить суспільний інтерес, може бути виключно фізична особа, яка зареєструвалася в Реєстрі, засвідчила рівень знань відповідним тестуванням та отримала практичний досвід із виконання аудиторських завдань.

Зменшення аудиторів відбулось унаслідок виникнення таких чинників:

- збільшення вимог до роботи аудиторів з боку органів, що здійснюють нагляд за аудиторською діяльністю;
- зміни в законах України;
- зменшення попиту на аудиторські послуги зі сторони користувачів та підприємств.